

Становище на Европейския комитет на регионите — „Европейско сътрудничество по въпросите на младежта (2010 — 2018 г.)“

(2016/C 120/06)

Докладчик: г-н Csaba BORBOLY (RO/ЕНП), председател на Окръжния съвет на Харгита

Отправен документ: Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Проект на съвместен доклад на Съвета и на Комисията за 2015 г. относно изпълнението на обновената рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта (2010 — 2018 г.)

COM(2015) 429 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. приветства факта, че Комисията признава значението на по-доброто разработване на политики в областта на младежта, основаващи се на факти и солидни доказателства и на по-ефективна координация на усилията и ресурсите на Европейския съюз, регионите и държавите членки с оглед постигане на целите на политиката за младежта;
2. счита за особено ценен подхода на Комисията, при който се счита за необходимо в рамките на сътрудничеството по въпросите на младежта за периода 2016 — 2018 г. да се реагира бързо, доколкото е възможно и посредством подходящо адаптиране на политиката, в отговор на новите предизвикателства, като например интеграцията на младите бежанци или разпространението на екстремизма сред младите хора;
3. в този контекст приветства категорично ползата от рамката на ЕС за сътрудничество в областта на младежта (2010 — 2018 г.), тъй като тя подобрява сътрудничеството между държавите — членки на Европейския съюз, и техните местни и регионални власти, и създава и разширява възможностите и преимуществата на европейския проект за интеграция на младите хора; съответно призовава Комисията да продължи рамката за периода след 2018 г. и да я доразвива;
4. подкрепя идеята, че в бъдеще гарантирането на равни възможности, насърчаването на социалното приобщаване и повишаването на конкурентоспособността на младите хора на пазара на труда, наред с насърчаването на активното гражданско участие (ангажираността на младите хора), засилването на социално-възпитателната работа с младежта, недискриминацията и межкултурното разбирателство, трябва да продължат да бъдат основни цели на политиката за младежта;
5. въпреки това изразява загриженост от факта, че Европейската комисия не споменава ролята на местните и регионалните власти в контекста на политиката за младежта, макар по всичко да личи, че в повечето държави членки, в които има национални политики по въпросите на младежта, местните и регионалните власти упражняват в различна степен правомощия от решаващо значение в тази област;
6. оценява работата на Евростат по изготвяне и координиране на набор от данни относно редица фактори, свързани с младежта;
7. призовава Комисията да извършва редовна оценка на териториалното въздействие на политиката за младежта на поднационално равнище, най-малкото до ниво 2 по NUTS. За да се засили още повече ролята на регионите при прилагането на Стратегията на ЕС за младежта, в рамките на отворения метод на координация между държавите — членки на ЕС, счита за необходимо разработването на измерими показатели, на конкретни планове за действие, свързани с младежта, с участието на всички равнища на управление, и на силни партньорства между младежките организации и публичните органи;

8. след консултация със заинтересованите страни счита, че макар и програмата „Еразъм +“ и гаранцията за младежта да са жизненоважни инструменти за постигане на стратегическите цели, проблемите са много по-сложни и действията на ЕС в сферата на младежта вече надхвърлят обсега на тези два инструмента, които, макар и да изглеждат ефикасни, в действителност са недостатъчни, като се има предвид, че гаранцията за младежта все още не се прилага както трябва. По-специално по отношение на уязвимите млади хора, подчертава необходимостта от разработване на инициативи в подкрепа на младите хора, които идват от системи за социални грижи и са изложени на риск на осемнадесетгодишна възраст да се окажат без каквато и да е форма на закрила, която да ги насочва в прехода им към зрелостта. Ето защо насочва вниманието към необходимостта да се предостави достъп под подходяща форма и до други сведения относно резултатите в сферата на политиката за младежта, по-специално що се отнася до въпроси като младежката безработица и социалното приобщаване, наред с останалото. Това ще спомогне също така да се разбере дали би било целесъобразно да се предоставят целеви помощи от европейските структурни и инвестиционни фондове още от настоящия програмен период. Предвид сложността и мащаба на съществуващите предизвикателства, политиката за младежта следва да бъде интегрирана чрез междусекторен подход във всички политики на ЕС, тъй като тези политики може не само да търсят решения на текущите проблеми, пред които са изправени младите хора, но и да служат като отправна точка за насърчаване на нов икономически растеж. Освен това преоткриването на ценностите на дългогодишните традиции и занаяти може да бъде източник на нови професионални възможности. Също така трябва и занапред да се полагат големи усилия, за да се насърчава обменът между държавите членки и местните и регионалните власти на утвърдени практики във връзка с ангажираността на младите хора и социално-възпитателната работа с младежта. Освен това икономическите аргументи в полза на образованието и обучението, които бяха разисквани на заседанието на Съвета по образование, младеж, култура и спорт от 12 декември 2014 г. ⁽¹⁾ в контекста на средносрочния преглед на стратегията „Европа 2020“, сега трябва да се превърнат в конкретни инвестиции в образование като част от дългосрочните програми на ЕС за младежта и растежа;

9. приветства Комисията за това, че подобрява предоставянето на информация на младите хора, които търсят работа чрез системата EURES за обмен на информация за свободни работни места, и че въведе инициативата „Твоята първа работа с EURES“ за подпомагане на младите хора при търсенето им на работа в чужбина; приветства и конкретните стъпки, които Комисията предприе, за да осъществи искането, формулирано в препоръката на Съвета относно рамка за качество на стажовете, а именно да се разшири обхватът на портала EURES, като в него се включат и стажовете; призовава държавите членки да използват по-широко възможностите на тези инструменти;

10. отбелязва с притеснение отслабването на пряката политическа активност на младите хора (особено участието в избори), която е по-ниска в сравнение с по-възрастните поколения; същевременно приветства проявявания от много млади хора интерес да участват като активни членове в местните си общности под формата на членство в организации, посредством онлайн инструменти (социални медии) или чрез доброволческа дейност. Във връзка с това заслужава одобрение фактът, че Комисията и държавите членки искат да използват новаторски форми на участие в демократичните процеси, както и че осигуряват достъп до взимането на политически решения в рамките на Стратегията на ЕС за младежта; младите хора би трябвало също така да бъдат по-добре информирани за правото си да предлагат и да подкрепят европейски граждански инициативи;

11. препоръчва на Комисията, при стриктно зачитане на отговорността на държавите членки за учебното съдържание и организацията на образователната система, да разгледа добрите практики на държавите членки и регионите по отношение на изграждането на политически умения и на понижаването на възрастовия праг за гласуване, и по-специално прякото или косвено въздействие на тези две мерки върху политическата ангажираност на младите хора и промяната на желанието им за участие. Би било целесъобразно след това Комисията да сподели резултатите от тази оценка с държавите членки и регионите;

12. счита за особено важна ролята на младежките и спортните организации, които работят в официална среда и предлагат програми за неформално и самостоятелно обучение по активно гражданско участие извън училищата, тъй като те допринасят до голяма степен за развитието на уменията за участие на младите хора, както и за качествено подобряване на процесите на вземане на решения. Поради това счита за важна подкрепата за тези организации;

13. подчертава също необходимостта да се идентифицират и извадят на светло неструктурираните младежки общности, към които се присъединяват все повече млади хора, като една от причините за това е и отговорното използване на социални медии. Младежите в тези общности често изпитват трудности в достъпа до възможности и не разполагат с инструменти за диалог с институциите;

14. признава значението на висококачествените социално-образователни дейности и на необходимостта да се развива капацитетът за реагиране на социалните, поведенческите и технологичните промени. Във връзка с това е важно да се подкрепя и занапред признаването и популяризирането на неформалното и самостоятелното учене в социално-възпитателната работа с младежта;

⁽¹⁾ Съобщение за медиите от 3358-ото заседание на Съвета по образование, младеж, култура и спорт.
<http://www.consilium.europa.eu/en/workarea/downloadAsset.aspx?id=40802190967>.

15. изразява загриженост поради факта, че навсякъде в Европа беше орязан бюджетът за социално-образователни дейности, които в редица държави членки по принцип също са отговорност на местните власти, при положение че нараства делът на младите хора в риск от бедност и изключване, и предвид все по-широкото разпространение сред младите хора на вредни за здравето практики и свързаната с това смъртност сред младежите, призовава за увеличаване на тези дейности; особено необходимо е да се насърчава положителен начин на живот, който да дава възможност за ограничаване на използването на наркотици, злоупотребата с алкохол, тютюнопушенето и затлъстяването, включително и посредством насърчаването на физическа активност. Същевременно счита, че е важно да се предлагат активни политики, за да се предостави на младите хора, независимо от това дали са обединени в сдружения или не, възможност за лично и професионално развитие, така че те да могат „да създават други форми на социални взаимоотношения“ (Бяла книга за европейската младеж от 2001 г.);

16. в отговор на настоящата миграционна криза и в контекста на европейската програма за миграцията, призовава настоятелно за финансови ресурси, до които местните и регионалните власти да имат пряк достъп, за да им се даде възможност да изпълняват своите задължения във връзка с миграцията и интеграцията;

17. е на мнение, че миграцията на млади хора от по-слабо развитите европейски региони или от регионите, които са най-силно засегнати от икономическата криза, подкопава териториалното и социалното сближаване и води до сериозни демографски проблеми. За да се насърчат растежът и създаването на работни места в тези региони, което е основна предпоставка за предотвратяване на масовата миграция на млади хора и свързаното с нея изтичане на мозъци, Комитетът подчертава необходимостта да се подкрепят, наред с останалото, междурегионалните партньорства и преките местни и регионални дейности чрез приемането на конкретни мерки, финансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове;

18. счита, че обменът на най-добри практики е важен инструмент в междусекторното сътрудничество за предоставяне на подкрепа на младите хора, тъй като позволява на държавите членки и местните и регионалните власти, както и на представителите на младите хора, да се учат едни от други. Освен това инициативи като „Младежка платформа Европа-Средиземно море“ и „Европейски форум на младежта“ насърчават диалога по теми като насърчаване на ученето през целия живот и мобилността в Европа, политиките в областта на образованието и заетостта, и равнопоставеността на половете;

19. предлага да се разработи базов пакет, който всяка държава членка следва, когато е възможно, да гарантира на младите хора. Този пакет би могъл да бъде насочен към достъпа до високоскоростен интернет, възможността за усвояване на втори чужд език в рамките на общественото образование на ниво, съответстващо най-малкото на ниво Б2, професионалното ориентиране и непрекъснатото наставничество, възможността за подходящо участие в доброволчески дейности, насърчаването на подготовката за първа работа, и достъпните и гъвкави форми на финансиране, необходими за завършване на образование, предлагащо възможности за професионално развитие. Същевременно призовава Европейската комисия да работи, за да гарантира, че всички млади хора, които се интересуват от професионално обучение, имат достъп до такова, а освен това разполагат с „гаранция за минимални квалификации и умения“, призната и валидирана във всички държави членки, която им дава възможност да получат достъп и да завършат минимално ниво на образование, придружено от съответното равнище на подходящи умения, валидирани по подходящ начин, така че да се признае добавената стойност на дейностите, с които младите хора се занимават и в неформална среда;

20. констатира необходимостта от провеждане на проучвания в различните региони на Европа, за да се разполага с по-добра картина относно положението на младите хора в областта на жилищното настаняване и обитаемостта на жилищата. Изключително необходимо е в тази област да бъдат обменени добри практики и да бъдат изготвени планове за действие на местно равнище, тъй като в редица региони се наблюдава излишък от жилища, в някои региони качеството на жилищния фонд не гарантира на младите хора подходящи условия, а в други региони пък изключително високите цени изключват младите хора. Ето защо следва да се изготвят, въз основа на съответните данни, подходящи планове за действие, целящи да улеснят достъпа на младите хора до добри жилищни условия. Предлага се по-специално да се запази за младите хора определен дял от обществените жилища, да се стимулират форми на солидарно съседство и на съжителство между самообслужващи се възрастни и млади хора (co-housing), да се подкрепя закупуването на жилища с нисколихвени заеми за младите хора;

21. подчертава необходимостта да се определи как да бъдат преодолени предизвикателствата в областта на политиката за младежта, като например въпросът за постигане на съответствие между работодателските, производствените и териториалните потребности, включително в контекста на намаляване на високите равнища на младежка безработица, равните възможности за младите хора, които живеят в малки общини, разположени в отдалечени, най-отдалечени, островни или селски райони и изправени пред демографски предизвикателства, или насърчаването на инициативи за професионално обучение, адаптирани към специфичните регионални особености и умения, както и обменът на добри практики в тази област, включително като се възвърне престижът на ръчния труд; подчертава, че постигането на съответствие между уменията и нуждите на работодателите е важен фактор за борба с младежката безработица и по-нататъшното развитие на перспективите за професионално развитие на младите хора. Счита, че трябва да бъдат въведени процедури, които могат да гарантират валидирането и сертифицирането на уменията, придобити от младите хора посредством неформално обучение и доброволческа дейност, така че тези умения да могат да се използват и при намирането на работа. Призовава да се обърне повече внимание на тези въпроси и да се апелира за корпоративна социална отговорност на предприятията, за да бъдат съпричастни с младежта, която е не само днешната и утрешната работна сила, но и потенциален клиент на предоставяните от тях услуги и продукти;

22. счита за необходимо както националната, така и местната и регионалната политика за младежта да продължи да отделя специално внимание на въпроси като популяризирането на основополагащите ценности на християнска Европа, дискриминацията спрямо младите хора на основата на пол, полова идентичност, раса или етническа принадлежност, религия или убеждения, увреждане или сексуална ориентация, както и на формулирането на мерки, които следва да се предприемат в тази насока, включително по отношение на конкретните проблеми на младите, които са част от национални и етнически малцинства;
23. приканва заинтересованите регионални и местни власти да положат всички усилия, в съответствие с националното законодателство и европейските принципи, за да запазят учебните заведения, в които се преподава на майчиния език на националните или езиковите малцинства, и да създадат нови; призовава държавите членки да предоставят на младите хора от езикови и национални малцинства, с оглед на особеното им положение в областта на образованието, образователни решения, които да им дават възможност за ефективно усвояване на официалния език на страната, в съответствие с принципите на езиковото многообразие и недискриминацията;
24. счита, че е от приоритетно значение незабавно да се пристъпи към план за действие срещу увеличаването на случаите на основано на половата идентичност насилие сред младите хора, в който да се разгледа важноста на ефективното съвместно образование във всички държави на ЕС;
25. отбелязва, че младите хора разполагат единствено с ограничен достъп до финансовите източници, необходими за развитието на техните предприятия, за жилищното им настаняване или за продължаването на образованието им; във връзка с това счита, че е важно местните и регионалните власти да намерят решения на местно равнище, които могат да допринесат, от една страна, за повишаване на конкурентоспособността на въпросния регион и, от друга страна, да укрепят ясно равните възможности на младите хора;
26. поради това подчертава необходимостта от насърчаване на форми и места за интеграция на младите хора, които да се подкрепят от местни участници в партньорство с частни лица, способни да разбират нуждите на младежката целева група и да ги превръщат във възможност за бъдеща пригодност за заетост, изпробване на предприемаческите умения и развитие на активното участие;
27. призовава Комисията и държавите членки да проверяват дали младите хора са правилно информирани по отношение на трудовото право, стандартите за закрила на труда и законодателството относно доброволческият труд и дали се ползват от необходимата защита, когато извършват платена трудова или доброволческа дейност или стажуват в страната си на пребиваване или в държава членка, различна от тази, в която обичайно пребивават; за тази цел предлага те да се възползват от подкрепата на вече утвърдени мрежи, като Europe Direct, Eurodesk или Eures, и на местни организации като основни поддръжници на политиките за младежта в регионите;
28. подчертава, че е необходимо да се подходи много предпазливо към на защитата на младите доброволци или на младежите, които са активни на пазара на труда, и призовава регионите да проучат в тази връзка какви са възможностите за сътрудничество в областта на взаимното обучение и обмена на най-добри практики. Освен това подчертава необходимостта от утвърждаване на социалната и гражданската ценност на доброволчеството, както в случая с гражданската служба за младите хора;
29. смята, че би било целесъобразно да се разгледа как, от една страна, нововъзникващите социални и общностни ценности — като екологичната осведоменост относно устойчивото и енергийно ефективно производство, ангажираността на местно равнище, подпомагането на лицата в уязвимо положение и положителната преоценка на занаятчийските дейности — могат да насърчат участието на младите хора в обществото, както и успешната им интеграция в него и, от друга страна, как да се насърчи и засили основополагащата роля на семейството като първостепенна опора за социалния и икономическия напредък на личността. Препоръчва в новите цели за устойчиво развитие (ООН) да се направи връзка със семейството и то да бъде упоменато. Мерките за подпомагане се отнасят както за семействата на произход, така и за новите и създаващите се семейства. Мерките са свързани със защитата на семейството, подкрепата за създаването на семейство и за родителите, в частност в регионите, изправени пред демографски предизвикателства;
30. преобладаващо селските региони трябва да отделят специално внимание на младите си жители — истински стратегически актив на тези територии, да улесняват поддържането на тяхната обвързаност със селските райони, да укрепват възможностите им — понякога много ограничени — да продължат да пребивават в тези населени места, да осигуряват доколкото е възможно непрекъснатостта на селскостопанската работа в района с помощта на традиционни земеделски техники (чрез подходящо обучение), съобразно принципите на опазване на околната среда и устойчивата икономика. Тези практики трябва да бъдат финансово жизнеспособни и икономически изгодни;

31. счита, че мерките, приемани поотделно от различните държави членки в сферата на политиката за младежта, не винаги са достатъчни и тяхната координация често е на случаен принцип. В този контекст подкрепя предложението, че на европейско равнище са нужни по-силен ангажимент и повече мерки с цел подобряване на координацията, развиване на хармонизацията и използване на възможностите за синергии, като се отчита по-специално фактът, че младото поколение е по-отворено към мобилността и миграцията, и се подчертава необходимостта в преразгледаната политика да се уточни първостепенната роля, отредена на местните и регионалните власти;
32. счита, че е необходимо да се засили ролята на младите хора в демократичните процеси, за да се чуе техният глас. За да се постигне тази цел, е необходимо да се насърчава диалогът между младите хора, като за основа се използва ангажираността на гражданското общество, и по-специално на младежките сдружения, на местните власти както поотделно, така и под формата на сдружения, на неформалните групи, на информационните центрове Europe Direct, които могат да допринесат за обратната връзка между младите хора и институциите, и на НПО, които винаги са били най-отворената към промени и социални иновации част от населението, способна да стимулира обновяването на обществото като цяло. Именно поради това подчертава значението на разширяването на структурирания диалог и заявява своята подкрепа за новите инициативи, предвидени от Комисията в този сектор, които се отнасят до подобряването на възможностите за участие на младите хора като цяло и на организациите, които ги представляват. Накрая подчертава, че за да се постигнат тези цели, може да се окаже полезно да се извърши структурирана намеса като тази, която беше предвидена за гаранцията за младежта по линия на инициативата за младежка заетост;
33. подчертава значението на разширяването на структурирания диалог и заявява подкрепата си за новите мерки, предложени от Комисията в тази област, по отношение на засилване на възможностите за участие на младите хора, както и на техните представителни организации; отбелязва, че младите хора по-специално очакват структурирания диалог да отговаря на критерии за качество, които следва да бъдат взети предвид в максимална степен в процеса на диалог. Това включва и равнопоставен партньорски подход към диалога с всяка страна и достатъчни времеви ресурси. Младите хора би трябвало да участват във формирането на мнение на различните политически равнища във възможно най-много области на политиката; в частност във връзка с инициативата за младежка заетост регионалната перспектива за участието на младите хора би могла да бъде укрепена под формата на структуриран диалог;
34. счита, че е важно да се насърчава приобщаването на младите хора с увреждания и да се постигне истинска равнопоставеност при достъпа на младите хора с увреждания до възможностите, предоставяни от държавите членки и регионите;
35. подчертава необходимостта в политиките на ЕС и държавите членки да се отдаде приоритет на приобщаването на рисковите групи от млади хора, като тези, които не участват в никаква форма на заетост, образование или обучение (NEET) и на младите хора от мигрантски произход, за които вероятността да попаднат в тази категория е по-голяма;
36. счита, че с оглед на тегнешата над Европа сериозна терористична заплаха и на политическата и религиозната радикализация, която за съжаление се разпространява сред младите хора, е от приоритетно значение, в съответствие с Програмата за сигурност на ЕС, да се предотвратят насилието, радикализацията и екстремизмът, да се засили участието и доверието в институциите, да се гарантира правото на младите хора да живеят в плуралистични общности, основаващи се на европейските демократични ценности, на върховенството на закона и основните права;
37. препоръчва европейските местни и регионални власти, като вземат предвид политиките за младежта на ЕС и на държавите членки, да изготвят местни и регионални стратегии, насочени ясно към проблемите и конкретните възможности за младите хора. При изготвянето на тези планове следва да се следи за увеличаване на възможностите за взаимно обучение, като същевременно се гарантира възможно най-широко участие на целевата група, а именно младите хора, в тяхното изготвяне, прилагане и оценяване, и да се насърчава ученето от опита на другите. Същевременно Комитетът подчертава, че всички стратегии и политики за младежта трябва да включват хоризонтални мерки за борба с проявите на дискриминация въз основа на пол, полова идентичност, раса или етнически произход, религия или убеждения, увреждане и сексуална ориентация;
38. призовава Европейската комисия да насърчава и подкрепя политики за развитие на предприемачеството сред младите хора в културния и творческия сектор с цел създаване на работни места и предоставяне на ефикасен отговор на всички млади хора, които желаят да превърнат своите увлечения в професия в сферата на културата.

Брюксел, 11 февруари 2016 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Markku MARKKULA